VENDIM
Nr. 34, datë 27.5.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahimi	anëtar;
Marjana Semini	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 27.5.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 11 (H) 2024 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Hysni Mullalli

SUBJEKT I INTERESUAR: Drejtoria Rajonale e Sigurimeve Shoqërore, Tiranë

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 1983, datë 20.7.2012, të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr. 00-2017-454 (107), datë 1.3.2017, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë; nr. 67 (86-2024-82), datë 29.1.2024, të Gjykatës Administrative të Apelit, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Konstatimi i cenimit të së drejtës për proces të rregullt ligjor, si rrjedhojë e mosgjykimit të çështjes brenda një afati të arsyeshëm.

BAZA LIGJORE: Nenet 17, pikat 1 dhe 2, 41, 42, pika 2, 131, pika 1, shkronja "f", 134, pikat 1, shkronja "i" dhe 2, si dhe 142 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë *(Kushtetuta)*; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut *(KEDNJ)* dhe neni 1 i Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së; nenet 71 dhe 71/a të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar *(ligji nr. 8577/2000)*.

GJYKATA KUSHTETUESE**,**

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Marjana Semini, mori në shqyrtim pretendimet e kërkuesit Hysni Mullalli *(kërkuesi)*, që ka kërkuar pranimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me shkrim të subjektit të interesuar, Drejtorisë Rajonale të Sigurimeve Shoqërore *(DRSSH)*, Tiranë, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I
Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi ka qenë oficer aktiv i Forcave të Armatosura nga data 1.6.1976. Ai ka dalë në rezervë në datën 1.9.2006, ndërsa mbante gradën "Kolonel" dhe me një vjetërsi shërbimi si ushtarak aktiv prej 30 vjetësh e 3 muajsh.

2. Pas përfundimit të periudhës 2-vjeçare të trajtimit me pagesë kalimtare, kërkuesi ka paraqitur kërkesë për t'u trajtuar me pension të parakohshëm për vjetërsi shërbimi (*pension i parakohshëm*). DRSSH-ja, Tiranë, me vendimin nr. 35, datë 24.2.2009 *(vendimi nr. 35/2009),* pasi ka verifikuar plotësimin e kushteve të përfitimit, e ka trajtuar kërkuesin me pension të parakohshëm në masën 19.030 lekë në muaj, me të drejtë përfitimi nga data 1.9.2008. Caktimi i pensionit të parakohshëm për kërkuesin është bazuar në ligjin nr. 8087, datë 13.3.1996, "Për sigurimin shoqëror suplementar

të ushtarakëve të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë...", të ndryshuar *(ligji nr. 8087/1996)* dhe është llogaritur sipas nenit 11 të tij, në masën 50% të pagës referuese mbi të cilën është derdhur kontributi për 15 vite pune, e shtuar kjo me 2% të pagës referuese, mbi 15 vite pune, por jo më shumë se masa e pensionit maksimal në shkallë vendi. Në përgjigje të ankesës së kërkuesit për masën e caktuar të pensionit të parakohshëm, me shkresën nr. 2147 prot., datë 29.3.2011, DRSSH-ja, Tiranë e ka informuar atë se llogaritja e pensionit është bërë në përputhje me nenin 11 të ligjit nr. 8087/1996, të ndryshuar, në vlerën maksimale të pensionit të pleqërisë në shkallë vendi.

3. Në datën 13.4.2011 kërkuesi i është drejtuar gjykatës me padi, objekti i së cilës në vijim të gjykimit është përcaktuar përfundimisht në kërkimet për: i. prishjen e vendimit të DRSSH-së dhe ricaktimin e pensionit të parakohshëm, duke e rillogaritur sa herë që ndryshon paga referuese dhe indeksohen pensionet që nga data 1.9.2008 e në vazhdim; ii. pagesën e diferencave mes masës së pensionit që i takon dhe pensionit të dhënë, që rezultojnë nga caktimi i gabuar i masës së pensionit dhe mosllogaritja e tij sa herë ka ndryshuar paga referuese dhe nga mosindeksimi i pensionit. Sipas kërkuesit, në caktimin e masës së pensionit të tij të parakohshëm DRSSH-ja, Tiranë nuk kishte marrë parasysh parashikimin e nenit 35 të ligjit nr. 9210, datë 23.3.2004, "Për statusin e ushtarakut të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë" *(ligji nr. 9210/2004),* si dhe se me nenin 49 të këtij ligji ishte shfuqizuar kufizimi "jo më shumë se pensioni maksimal i pleqërisë në shkallë vendi", i parashikuar në shkronjën "b" të nenit 11 të ligjit nr. 8087/1996. Po sipas tij, nuk ishte mbajtur parasysh as neni 33 i ligjit nr. 9418, datë 20.5.2005, "Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura", të ndryshuar *(ligji nr. 9418/2005),* sipas të cilit, pas hyrjes në fuqi të tij, ligji nr. 8087/1996 me ndryshimet që kishte pësuar dhe aktet e dala në zbatim të tij nuk do të zbatoheshin për ushtarakët e Forcave të Armatosura që përfitonin sipas këtij ligji.

4. Në përfundim të gjykimit, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 10268, datë 15.12.2011, ka vendosur pranimin pjesërisht të padisë, duke: 1. Detyruar DRSSH-në, Tiranë t'i rillogarisë paditësit (kërkuesit) pensionin e parakohshëm në përputhje me përcaktimet e nenit 35, pika 1, të ligjit nr. 9210/2004 dhe neneve 13 e 14 të ligjit nr. 9418/2005 në këtë mënyrë: a) 50 % të pagës referuese mbi të cilën është derdhur kontributi; b) për çdo vit tjetër të vjetërsisë në shërbim mbi përcaktimin e mësipërm masa e pensionit të shtohet me 2% të pagës referuese; 2. Detyruar DRSSH-në, Tiranë t'i paguajë paditësit (kërkuesit) diferencat e dala si rezultat i rillogaritjes së pensionit të parakohshëm për periudhën 1.9.2008–30.6.2009 në shumën 562.565 lekë; 3. Rrëzuar padinë për pjesën e kërkimit për pagimin e diferencave të pensionit të parakohshëm nga data 1.7.2009 e në vazhdim. Ajo gjykatë ka arsyetuar se DRSSH-ja, Tiranë në caktimin e pensionit të parakohshëm për kërkuesin nuk ka zbatuar ligjin në fuqi në momentin e lindjes të së drejtës, ndërkohë që kërkimi në padi për pagimin e diferencave të pensionit ishte i bazuar vetëm për periudhën 1.9.2008 deri 30.6.2009 të hyrjes në fuqi të ligjit nr. 10142, datë 15.5.2009, "Për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura, të punonjësve të Policisë së Shtetit, të Gardës së Republikës, të Shërbimit Informativ të Shtetit, të Agjencisë së Inteligjencës dhe Sigurisë së Mbrojtjes, të Policisë së Burgjeve, të Shërbimit të Mbrojtjes nga Zjarri dhe Shpëtimi e të punonjësve të Agjencisë së Mbikëqyrjes Policore në Republikën e Shqipërisë" *(ligji nr. 10142/2009),* ndërsa neni 29 i tij përcakton rillogaritjen e përfitimeve sipas rregullave të përcaktuara në këtë ligj, rillogaritje e cila nuk ishte bërë ende. Kundër këtij vendimi, për pjesën e rrëzuar të padisë, ka ushtruar ankim kërkuesi. Po ashtu, ka ushtruar ankim edhe DRSSH-ja, Tiranë, për pjesën e pranuar të padisë.

5. Gjatë kohës që çështja ndodhej në pritje për t'u shqyrtuar nga gjykata e apelit, DRSSH-ja, Tiranë ka bërë rillogaritjen e pensionit të parakohshëm të kërkuesit në zbatim të nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009. Në përgjigje të një ankese të kërkuesit, me shkresën nr. 2594/1, datë 11.5.2012, DRSSH-ja, Tiranë e ka informuar atë për rillogaritjen e pensionit të parakohshëm duke filluar nga data 1.7.2009, e hyrjes në fuqi të ligjit nr. 10142/2009, shkresë të cilën kërkuesi e ka paraqitur si provë në gjykimin në apel.

6. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 1983, datë 20.7.2012, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me të njëjtën linjë arsyetimi. Ndërkohë, mbi

rekursin e ushtruar vetëm nga i padituri, DRSSH-ja, Tiranë dhe kundërrekursin e kërkuesit, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2017-454 (107), datë 1.3.2017, ka prishur vendimin e Gjykatës së Apelit Tiranë dhe e ka dërguar çështjen për rishqyrtim në Gjykatën Administrative të Apelit, me arsyetimin se gjykatat e faktit kanë zbatuar gabim ligjin material dhe në rigjykim duhet të mbajnë në konsideratë vendimin nr. 2, datë 18.2.2013 *(vendimi nr. 2/2013),* të Gjykatës Kushtetuese *(Gjykata)* dhe orientimet e vendimit unifikues nr. 3, datë 24.11.2016, të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë *(vendimi unifikues nr. 3/2016).*

7. Në datën 29.6.2017 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës, duke kërkuar shfuqizimin si antikushtetues të vendimit të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë. Me vendimin nr. 215, datë 29.9.2017 *(vendimi nr. 215/2017)*, Kolegji i Gjykatës ka vendosur moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare, për shkak të mosshterimit nga kërkuesi të mjeteve ligjore në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja "f", të Kushtetutës.

8. Në rigjykimin e çështjes, me vendimin nr. 67 (86-2024-82), datë 29.1.2024, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur ndryshimin e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe rrëzimin e padisë së kërkuesit. Kundër këtij vendimi kërkuesi ka ushtruar rekurs dhe Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2024-2861, datë 21.6.2024, ka vendosur mospranimin e tij, duke vlerësuar se në rekurs nuk ngriheshin shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 58 i ligjit nr. 49/2012, datë 3.5.2012, "Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative", të ndryshuar *(ligji nr. 49/2012).*

9. Në datën 21.10.2024 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, i cili, pasi është plotësuar sipas parashikimeve të ligjit nr. 8577/2000, është regjistruar në datën 4.11.2024, ndërsa në datën 18.12.2024, Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II
Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

10. ***Kërkuesi***, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i janë cenuar:

10.1. *E drejta për proces të rregullt ligjor*, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

10.1.1. Standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, pasi Gjykata e Apelit Tiranë nuk ka marrë parasysh argumentet e tij se sipas shkresës nr. 2594/1 prot., datë 11.5.2012 të DRSSH-së pensioni i parakohshëm i ishte rillogaritur në masën 28.332 lekë në muaj, si dhe pretendimet për shkeljen e së drejtës së pronës, të parashtruara në argumentet shtesë të datës 21.5.2012. Po kështu, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë, duke u mbështetur kryesisht në përfundimin e vendimit unifikues nr. 3/2016, pa marrë parasysh pretendimet e kërkuesit, përfshirë ato për zgjatjen pa arsye të procedurave gjyqësore, si dhe rekomandimet e vendimit nr. 215/2017 të Kolegjit të Gjykatës Kushtetuese. Si Gjykata Administrative e Apelit, ashtu edhe Gjykata e Lartë i kanë mbështetur vendimmarrjet e tyre vetëm në pikat që lidheshin me zbatimin e përgjithshëm të ligjit në fuqi, pa marrë në shqyrtim pretendimet e tij për shkeljen e të drejtave kushtetuese.

10.1.2. Së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm, pasi procesi gjyqësor për çështjen e kërkuesit ka zgjatur më shumë se 13 vjet. Kështu, vendimi i Gjykatës së Lartë për kthimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën Administrative të Apelit është marrë 52 muaj pas depozitimit të rekursit. Po kështu, çështja është gjykuar nga Gjykata Administrative e Apelit 7 vjet e gjysmë pas regjistrimit të saj në atë gjykatë. Vonesat në gjykim janë rrjedhojë e sjelljes së gjykatave, pasi çështja nuk është komplekse ose e veçantë dhe sjellja e kërkuesit nuk është bërë shkak për shqyrtimin e saj tej afateve të arsyeshme. Kështu, në datën 15.7.2016 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rifillimin e gjykimit të çështjes, pas pezullimit të saj për qëllime të marrjes së vendimit unifikues nr. 3/2016.

10.2. *E drejta e pronës,* e garantuar nga neni 41 i Kushtetutës dhe neni 1 i Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, *e lidhur me parimin e proporcionalitetit*, pasi vendimet e kundërshtuara e kanë penguar kërkuesin në gëzimin e qetë të pensionit të tij. Si rezultat i tyre masa e pensionit të parakohshëm i është ulur me 75%. Bazuar në parashikimet e ligjit nr. 9210/2004 dhe vendimit nr. 33, datë

24.6.2010 *(vendimi nr. 33/2010*) të Gjykatës, ai kishte pritshmëri të ligjshme për përfitimin e këtij pensioni në shumën 74.840 lekë në muaj, duke filluar nga data 1.9.2008 deri në datën 24.2.2018 të daljes në pension pleqërie. Ndërhyrja e DRSSH-së dhe gjykatave në këtë pritshmëri është e pajustifikuar. Në mënyrë joproporcionale vendimet gjyqësore i kanë reduktuar kërkuesit me 75% masën e pensionit të parakohshëm, duke e vendosur potencialisht në pozitën e debitorit, pasi mund t'i kërkohet të kthejë pjesën e shumave të marra që tejkalojnë kufirin mujor 19.030 lekë.

11. ***Subjekti i interesuar, DRSSH-ja, Tiranë,*** nuk ka paraqitur prapësime me shkrim edhe pse është njoftuar zyrtarisht nga Gjykata.

III
Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimimin e kërkuesit

12. Çështja e legjitimimit *(locus standi)* është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja "f" dhe 134, pikat 1, shkronja "i" dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuara në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

13. Kërkuesi, në ankimin kushtetues në shqyrtim, ka kundërshtuar edhe vendimet e Gjykatës së Apelit Tiranë dhe të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë të dhëna në përfundim të procesit gjyqësor fillestar. Gjykata vëren se këto vendime janë kundërshtuar edhe më parë para saj dhe Kolegji i Gjykatës, me vendimin nr. 215/2017, ka vlerësuar se ato nuk mund të bëhen objekt i kontrollit kushtetues, pasi kërkuesi ka mjete juridike në dispozicion gjatë procesit të rigjykimit të çështjes së tij. Për rrjedhojë, në kuptim të nenit 31/a, pika 2, shkronja "dh", të ligjit nr. 8577/2000 kërkimi në lidhje me ato vendime gjyqësore nuk mund të merret në shqyrtim për sa kohë ka qenë objekt i një vendimi të mëparshëm të kësaj Gjykate.

14. Për pjesën tjetër të ankimit kushtetues individual, në lidhje me vendimet gjyqësore të dhëna në rigjykimin e çështjes, kërkuesi, si individ, legjitimohet *ratione personae,* bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja "f" dhe 134, pika 1, shkronja "i", të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor ndaj të cilit ka ngritur pretendime në këtë Gjykatë dhe ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

15. Për sa i takon kriterit të *shterimit të mjeteve juridike efektive*, sipas neneve 131, pika 1, shkronja "f" dhe 134, pika 1, shkronja "i", të Kushtetutës, individi mund t'i drejtohet Gjykatës me ankim kushtetues individual vetëm pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese që ai pretendon se i janë cenuar. Shterimi i mjeteve juridike ka të bëjë me kontrollin subsidiar që ushtron Gjykata, përfshirë edhe rastet e shkeljes së të drejtave të individit. Mjetet ligjore konsiderohen të shteruara kur, në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi *(shih vendimet nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 12, datë 9.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese)*.

16. Në rastin konkret, Gjykata vëren se kërkuesi ka pretenduar edhe cenimin e së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm nga Gjykata e Lartë dhe Gjykata Administrative e Apelit. Sipas tij, shqyrtimi i çështjes për herë të parë nga Gjykata e Lartë është bërë pas 52 muajsh, ndërsa pas kthimit të saj për rigjykim me vendimin nr. 00-2017-454 (107), datë 1.3.2017 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, çështja është shqyrtuar nga Gjykata Administrative e Apelit pas 7 vjetësh e gjysmë.

17. Për sa u përket këtyre pretendimeve, Gjykata evidenton se me ndryshimet që i janë bërë Kodit të Procedurës Civile *(KPC)* me ligjin nr. 38/2017, "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8116, datë 29.3.1996 "Kodi i Procedurës Civile i Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar", të

hyra në fuqi më 5.11.2017, legjislacioni i brendshëm ka parashikuar mjete juridike (nenet 399/1 e vijuese të KPC-së), që i ofrojnë individit rezultate konkrete për rivendosjen e së drejtës kushtetuese për gjykim brenda një afati të arsyeshëm. Në rastin konkret, nga materialet e dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të gjykimit kushtetues, Gjykata konstaton se kërkuesi nuk rezulton të ketë përdorur këto mjete të parashikuara nga dispozitat në fjalë, duke mos shteruar në këtë mënyrë mjetet juridike efektive në dispozicion përpara se t'i drejtohet Gjykatës për pretendimet për tejzgjatje të afatit të gjykimit.

18. Në lidhje me pretendimet e tjera për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor dhe së drejtës së pronës të lidhur me parimin e proporcionalitetit, të cilat janë parashtruar në thelb në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, Gjykata çmon se kërkuesi nuk ka më mjete të tjera në dispozicion përveçse ankimit kushtetues individual, ndaj në lidhje me to vlerëson se i ka shteruar mjetet juridike efektive në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja "f", të Kushtetutës.

19. Kërkuesi legjitimohet edhe *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja "b", të ligjit nr. 8577/2000, pasi vendimi më i fundit në kohë që ka përmbyllur procesin gjyqësor është ai i Gjykatës së Lartë, i datës 21.6.2024, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në Gjykatë në datën 21.10.2024, pra brenda afatit 4-mujor.

20. Në kuadër të legjitimimit *ratione materiae*, Gjykata evidenton se edhe pse në objektin e ankimit kushtetues individual kërkuesi nuk ka kundërshtuar shprehimisht vendimin nr. 00-2024-2861, datë 21.6.2024, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, në përmbajtje ai ka parashtruar pretendime edhe ndaj këtij vendimi. Konkretisht, kërkuesi ka pretenduar se vendimet e gjykatave të zakonshme i kanë cenuar *të drejtën për proces të rregullt ligjor*, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të *standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor*, si dhe *të drejtën e pronës,* të garantuar nga neni 41 i Kushtetutës, në drejtim të *pritshmërive të ligjshme* për përfitimin e pensionit të parakohshëm nga data 1.9.2008 deri në datën e daljes në pension pleqërie dhe *parimit të proporcionalitetit*, si rrjedhojë e uljes me 75 % të masës së këtij pensioni. Për sa u përket këtyre pretendimeve, duke pasur parasysh se ato parashtrohen në thelb në drejtim të interpretimit nga gjykatat e zakonshme të parashikimeve ligjore për përfitimin e pensionit të parakohshëm, Gjykata çmon t'i analizojë në vijim në drejtim të së drejtës për gjykim të drejtë, të parashikuar në nenin 42 të Kushtetutës, të lidhur me parimin e sigurisë juridike në drejtim të pritshmërive të ligjshme.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e parimit të gjykimit të drejtë të lidhur me parimin e sigurisë juridike në drejtim të pritshmërive të ligjshme

21. Kërkuesi ka pretenduar se vendimet e kundërshtuara i kanë reduktuar me 75% masën e pensionit të parakohshëm, në kundërshtim me parashikimet e ligjit nr. 9210/2004 dhe vendimin nr. 33/2010 të Gjykatës. Ai kishte pritshmëri të ligjshme për përfitimin e këtij pensioni në shumën 74.840 lekë në muaj, duke filluar nga data 1.9.2008 deri në datën 24.2.2018 të daljes në pension pleqërie. Po sipas kërkuesit, në mënyrë të pajustifikuar DRSSH-ja, Tiranë dhe gjykatat e kanë penguar në gëzimin e qetë të pensionit të parakohshëm.

22. Neni 42, pika 2, i Kushtetutës, ndër të tjera, parashikon se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe të interesave të tij kushtetues dhe ligjorë, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë. Gjykata në jurisprudencën e saj ka pohuar se detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës. Ajo nuk vepron si gjykatë e shkallës së katërt dhe për këtë arsye vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm nuk vihen në dyshim, përveç rasteve kur gjetjet e tyre mund të konsiderohen si arbitrare ose haptazi të paarsyeshme. E thënë ndryshe, Gjykata vepron në rastin kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimet nr. 25, datë 23.4.2025; nr. 67, datë 6.12.2023; nr. 59, datë 14.11.2023, të Gjykatës Kushtetuese).*

23. Për sa i përket parimit të sigurisë juridike, Gjykata ka pohuar se ai nënkupton, ndërmjet të tjerash, garantimin e besueshmërisë së individit te shteti, institucionet e tij dhe tek aktet që ato nxjerrin. Besueshmëria ka të bëjë me bindjen e individit se nuk duhet të shqetësohet vazhdimisht ose të jetojë me frikë për ndryshueshmërinë dhe pasojat negative të akteve juridike, të cilat mund të cenojnë jetën e tij private ose profesionale dhe të përkeqësojnë një gjendje të vendosur me akte të mëparshme. Nëse masat e marra shpien në përkeqësimin në mënyrë të paarsyeshme të gjendjes ligjore të personave të tjerë, mohojnë të drejtat e fituara ose injorojnë interesat legjitimë të këtyre, atëherë do të rrezikohet arritja e qëllimit madhor të ndërtimit të shtetit të së drejtës. Në këtë kuptim, parimi i sigurisë juridike nuk shfaqet asnjëherë si i tillë në vetvete, por shoqërohet me mbrojtjen e të drejtave të fituara, vazhdimësinë ligjore, qartësinë dhe përcaktueshmërinë në normimin e marrëdhënieve juridike, si dhe respektimin e pritshmërive legjitime *(shih vendimet nr. 9, datë 27.2.2024; nr. 11, datë 21.4.2022; nr. 10, datë 29.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese)*.

24. Po në drejtim të parimit të sigurisë juridike, Gjykata është shprehur se ai përfshin edhe ndalimin e fuqisë prapavepruese të normave juridike, i cili nënkupton se është e pamundur të gjykohen, sipas normave ligjore në fuqi, sjellje njerëzore, fakte ligjore ose marrëdhënie ligjore që kanë ndodhur përpara se këto norma të hynin në fuqi. Si rregull, ligjet i shtrijnë efektet e tyre në kohën e ardhme dhe fuqia prapavepruese zbatohet në raste përjashtimore, sepse, në të kundërt, mund të krijohen situata me pasoja të paparashikuara (*shih vendimin nr. 78, datë 6.11.2024, të Gjykatës Kushtetuese)*. Fuqia prapavepruese zbatohet si përjashtim në ligjet penale favorizuese, në ligjet që ndërhyjnë për të rregulluar me ligj situata të paligjshme të krijuara më parë, në ligjet që interpretojnë anët e errëta ose të paqarta të një ligji të mëparshëm apo në ndonjë rast tjetër ku paraqitet domosdoshmëria për të shmangur pasoja të rënda, negative ose të pandreqshme (*shih vendimin nr. 9, datë 26.2.2007, të Gjykatës Kushtetuese*). Nocioni i fuqisë prapavepruese është i pranishëm në rastet kur një normë ligjore aplikohet për gjëra tashmë të vendosura në të kaluarën. Në aspektin kushtetues, ligji me fuqi prapavepruese është i kundërshtueshëm në qoftë se cenon të drejtat e fituara me ligjet ekzistuese ose krijon një detyrim të ri për sa u përket transaksioneve të shkuara (*shih vendimin nr. 1, datë 31.1.2003, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Gjykata, po kështu, është shprehur edhe se pensioni i parakohshëm për vjetërsi shërbimi jepet në konsideratë të natyrës së punës të ushtarakëve ose punonjësve të Policisë së Shtetit, të cilët pas ndërprerjes së karrierës, me ose pa dëshirën e tyre, e kanë të vështirë të gjejnë një vend pune të një niveli të krahasueshëm me funksionet që ushtronin. Për këtë arsye, ligjvënësi ka parashikuar krijimin e një sistemi përfitimesh suplementare që të garantohet ruajtja e një niveli të krahasueshëm jetese dhe ekonomik për ushtarakët e Forcave të Armatosura dhe punonjësit e Policisë së Shtetit, të cilëve u ndërpriteshin marrëdhëniet e punës. Në këtë këndvështrim pensioni i parakohshëm për vjetërsi shërbimi mbrohet nga parimi i sigurisë juridike *(shih vendimet nr. 25, datë 23.4.2025; nr. 33, datë 24.6.2010, të Gjykatës Kushtetuese).*

26. Nisur nga standardi i mësipërm kushtetues, Gjykata çmon të ndalet fillimisht në rregullimin ligjor ndër vite të pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi për ushtarakët e Forcave të Armatosura. Konkretisht, ky pension fillimisht është njohur me ligjin nr. 8087/1996. Në nenin 11 të këtij ligji, i ndryshuar në vijim me ligjin nr. 8521/1999, parashikoheshin kushtet dhe masa e përfitimit të pensionit të parakohshëm. Sipas tij, ushtarakët e shërbimit aktiv të përhershëm, që kishin dalë në rezervë e në lirim pas datës 3.7.1991 deri në plotësimin e kushteve për pension pleqërie, sipas ligjit nr. 7703, datë 11.5.1993, "Për sigurimet shoqërore në Republikën e Shqipërisë", përfitonin pension të parakohshëm për vjetërsi shërbimi, kur plotësonin vjetërsinë e shërbimit si ushtarak në masën 12 vjet për gratë dhe 15 vjet për burrat dhe të kishin mbushur moshën: gratë 42 vjeç dhe burrat 47 vjeç. Masa e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi u parashikua të ishte: a) 50 për qind e pagës referuese mbi të cilën ishte derdhur kontributi, b) për çdo vit tjetër të vjetërsisë së shërbimit mbi përcaktimin e mësipërm, masa e pensionit shtohej me 2 për qind të pagës referuese, por jo më shumë se masa e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi. Gjithashtu, neni 10 i ligjit nr. 8251/1999 parashikoi se efektet e zbatimit të tij do të shtriheshin nga data 1.1.1999.

27. Shprehja "*por jo më shumë se masa e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi"* në shkronjën "b" të nenit 11 të ligjit nr. 8087/1996 u shfuqizua me ligjin nr. 9210/2004 (neni 49). Gjithashtu, neni 35 i ligjit nr. 9210/2004 rregulloi të drejtën e pensionit të parakohshëm për ushtarakët aktivë të Forcave të Armatosura, duke parashikuar kushtet dhe masën e përfitimit të këtij pensioni. Në pikën 1 të këtij neni u përcaktua se "*oficerët, nënoficerët dhe ushtarët me pagesë/profesionistë, me vjetërsi shërbimi në Forcat e Armatosura 15 vjet për burrat dhe 12 vjet për gratë, gëzojnë të drejtën e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi në masën 50 për qind të pagës mujore deri në plotësimin e kushteve për përfitimin e pensionit të pleqërisë. Për çdo vit tjetër shërbimi mbi kufirin e mësipërm ushtarakut i jepet një shtesë pensioni në masën 2 për qind të pagës mujore"*. Kurse pika 3 e tij përcaktoi se kriteret dhe kushtet e përfitimit të pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi përcaktohen në ligjin për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, të ushtarakëve të Ministrisë së Rendit Publik dhe të Shërbimit Informativ Shtetëror, të ndryshuar. Ndërkohë, në dispozitat e fundit, në nenin 48 të ligjit, për sa i përkiste zbatimit të nenit 35 të tij, ngarkoi Këshillin e Ministrave që brenda 24 muajve nga hyrja në fuqi e ligjit, të paraqiste ndryshimet përkatëse në ligjin nr. 8087/1996.

28. Në vijim u miratua ligji nr. 9418/2005, i cili në nenin 13 përcaktoi kushtet e përfitimit të pensionit të parakohshëm, të njëjta si ato në ligjin nr. 8087/1996 dhe ligjin nr. 9210/2004. Ndërsa neni 14 rregulloi masën e pensionit të parakohshëm, duke përcaktuar të njëjtën masë pensioni të parakohshëm sikurse dhe neni 35 i ligjit nr. 9210/2004, por me kufizimin se *"masa e pensionit të parakohshëm nuk mund të jetë më e madhe se katërfishi i pensionit bazë"*. Neni 32 i tij ngarkoi Këshillin e Ministrave që, brenda 3 muajve nga data e hyrjes në fuqi, të nxirrte aktet nënligjore në zbatim të neneve 3, 4 dhe 14 të këtij ligji. Ndërkohë, neni 33 i dispozitave kalimtare, parashikoi se ligji nr. 8087/1996 dhe aktet e dala në zbatim të tij, pas hyrjes në fuqi të këtij ligji, nuk do të zbatoheshin për ushtarakët e Forcave të Armatosura, që përfitonin sipas këtij ligji. Ligji hyri në fuqi në datën 1.1.2006.

29. Më pas, ligji nr. 9418/2005 u ndryshua me ligjin nr. 9481/2006, i cili ndryshoi dispozitat në lidhje me kushtet dhe masën e përfitimit të pensionit të parakohshëm (nenet 13 dhe 14). Për kushtet e përfitimit të pensionit të parakohshëm, neni 1 i ligjit ndryshues përcaktoi të njëjtat kushte, por identifikoi dy kategori ushtarakësh përfitues: i. ata që dilnin në rezervë/lirim pas hyrjes në fuqi të ligjit nr. 9210/2004 deri në plotësimin e kushteve për pension të plotë pleqërie sipas ligjit nr. 7703/1993, për të cilët masa e përfitimit përcaktohej në nenin 14 të ligjit; ii. ata që kishin dalë në rezervë/lirim nga data 1 janar 1991 deri në datën e hyrjes në fuqi të ligjit nr. 9210/2004, pavarësisht nga çasti i lindjes të së drejtës për përfitimin e pensionit të parakohshëm, të cilët do të vazhdonin ta përfitonin sipas ligjit nr. 8087/1996. Kurse për masën e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi, neni 2 i ligjit ndryshues, ndërsa përcaktoi të njëjtën masë pensioni të parakohshëm, sikurse dhe neni 35 i ligjit nr. 9210/2004, vendosi kufizime sipas gradave të ushtarakëve, të cilat varionin deri në 6-fishin e pensionit bazë për ushtarakët me gradën "gjeneral", deri në 3-fishin e pensionit bazë për ushtarakët e tjerë, ku për sa u përket ushtarakëve me gradën "kolonel" (gradë që e ka pasur edhe kërkuesi Hysni Mullalli), kufizimi i masës së pensionit shkonte deri në 5-fishin e pensionit bazë. Neni 9 i ligjit nr. 9481/2006 ndryshoi edhe dispozitën për hyrjen në fuqi të ligjit (nenin 34), duke parashikuar se hynte në fuqi në datën 16.4.2006.

30. Ndërkohë, neni 1 i ligjit nr. 9481/2006, i cili ndryshoi nenin 13 të ligjit nr. 9418/2005 për kushtet e përfitimit të pensionit të parakohshëm, u shfuqizua nga Gjykata me vendimin nr. 9, datë 26.2.2007, me arsyetimin se ai cenonte parimin e sigurisë juridike, për shkak të paqartësisë dhe kontradiktave midis dispozitave të ligjit (në lidhje me nenin 33 të pandryshuar të ligjit nr. 9418/2005), por edhe parimin e barazisë përpara ligjit. Gjykata konstatoi se kjo dispozitë i ndante ushtarakët në dy kategori për efekt të përfitimit të pensionit të parakohshëm, ndërsa me ligjin e mëparshëm pagesa e pensionit shkonte deri në 4-fishin e pensionit bazë në shkallë vendi, me ligjin e ri u ul pagesa e pensionit të parakohshëm për ushtarakët e dalë në pension deri në datën e hyrjes në fuqi të ligjit për statusin (ligji nr. 9210/2004), për të cilët kjo masë shkonte deri në masën e pensionit maksimal në shkallë vendi, e barabartë me 2-fishin e pensionit bazë, kur për ushtarakët e dalë në pension të parakohshëm, pas hyrjes në fuqi të ligjit për statusin, maksimumi i pagesës

jepej i diferencuar sipas gradës dhe shumë më i favorshëm nga ajo që u jepej ushtarakëve që kishin dalë në pension përpara ligjit për statusin. Po kështu, Gjykata konstatoi se neni 1 i ligjit të kundërshtuar i bënte referencë ligjit të vitit 1996 (nr. 8087/1996) për përfitimet e një kategorie ushtarakësh, ndërkohë që neni 33 i pandryshuar i ligjit të vitit 2005 (nr. 9418/2005) ndalonte zbatimin e atyre dispozitave, duke krijuar kështu paqartësi në kuptimin e ligjit dhe në zbatimin e tij. Me të njëjtin arsyetim u shfuqizua edhe neni 7, pika 1, shkronjat "a" dhe "b", të ligjit nr. 9481/2006, i cili shtoi nenin 31/1 në ligjin nr. 9418/2005, në lidhje me njohjen e periudhës së sigurimit për efekt të pensionit të pleqërisë. Me këtë vendim Gjykata shfuqizoi edhe nenin 9 të ligjit nr. 9481/2006, përmes të cilit ishte shtyrë hyrja në fuqi e ligjit nr. 9418/2005, duke konstatuar edhe në këtë rast cenimin e parimit të sigurisë juridike. Në vendimin e saj, duke vlerësuar se me shfuqizimin e këtyre dispozitave të ligjit krijoheshin boshllëqe edhe lidhur me pensionet e parakohshme për vjetërsi shërbimi të ushtarakëve, Gjykata i rekomandoi Këshillit të Ministrave dhe Kuvendit të Shqipërisë të merrnin masa për të bërë rishikimin në tërësi të ligjit në përputhje me vendimin e saj.

31. Në vijim u miratua një ligj tjetër për sigurimin shoqëror suplementar të ushtarakëve të Forcave të Armatosura, ligji nr. 10142/2009, i cili hyri në fuqi në datën 27.6.2009. Ky ligj shfuqizoi si ligjin nr. 8087/1996, ashtu edhe ligjin nr. 9418/2005, përveçse edhe pikat 1 dhe 2 të nenit 35 të ligjit nr. 9210/2004. Në nenin 29 ligji parashikoi rillogaritjen e të drejtave të njohura, sipas të cilit dispozitat e ligjit nr. 8087/1996 zbatohen deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji (pika 1). Pensionet e parakohshme të caktuara në përputhje me ligjin nr. 8087/1996, si edhe ato të caktuara me vendime të gjykatave, pavarësisht nga mosha e vjetërsia në punë, në çastin e fillimit të së drejtës, do të rillogariten, rillogaritje e cila bëhet sipas rregullave të përcaktuara në këtë ligj dhe në bazë të pagave referuese, në çastin që i ka lindur e drejta për përfitim, masë përfitimi të rivlerësuar mbi të cilën zbatohen koeficientet e rritjes apo të indeksimit të pensionit, sipas vendimeve të veçanta të Këshillit të Ministrave, nga çasti i lindjes të së drejtës dhe deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji. Masa e pensionit, e rivlerësuar si më lart, në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, vlerësohet si shumë përfundimtare e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi ose e pensionit suplementar (pika 2). Pensionet për vjetërsi shërbimi, kur plotësohen kriteret e nenit 11 të ligjit nr. 8087/1996 dhe kur e drejta për përfitim ka lindur në harkun kohor l.1.1999 deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, por nuk është caktuar, llogariten sipas kritereve të këtij ligji (pika 3).

32. Dispozita të këtij ligji, përfshirë edhe nenin 29 të tij, janë bërë objekt kontrolli kushtetues dhe Gjykata, me vendimin nr. 33/2010, ndërsa ka shfuqizuar pikën 2 të nenit 14 dhe nenin 27 të ligjit nr. 10142/2009, nuk ka pranuar kërkesat në lidhje me nenin 29 të ligjit. Lidhur me këtë të fundit, Gjykata ka vërejtur se ajo mund të ulte/pakësonte ose rriste të drejtat e fituara. Duke mos mohuar interesat dhe pritshmëritë e ligjshme të qytetarëve nga ndryshimet në legjislacion dhe synimin e shtetit për të ndryshuar një situatë të rregulluar më parë vetëm nëse ai sjell pasoja pozitive, Gjykata ka vlerësuar se mund të zbatohet një interpretim pajtues i kësaj dispozite dhe konkretisht se rillogaritja e të drejtave të fituara në zbatim të ligjeve të mëparshme ose dhe të vendimeve të gjykatave të bëhet vetëm në rast se ndryshon pozitivisht, pra përmirëson situatën e përfituesve, pasi në të kundërt do të ishim përpara cenimit të parimit të sigurisë juridike, cenim për justifikimin e të cilit për një interes të rëndësishëm publik subjektet e interesuara nuk dhanë argumente.

33. Këshilli i Ministrave në vijim miratoi aktin normativ nr. 5, datë 10.11.2010, "Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 10142, datë 15.5.2009 ...", akt normativ i cili bënte disa ndryshime në masën dhe mënyrën e përllogaritjes së pensionit suplementar të ushtarakëve të liruar. Ky akt normativ me fuqinë e ligjit u miratua me ligjin nr. 10367, datë 23.12.2010. Këto akte normative u bënë objekt i kontrollit kushtetues dhe Gjykata, me vendimin nr. 2/2013 rrëzoi kërkesën për shfuqizimin e tyre. Gjykata vlerësoi se përmes akteve të kundërshtuara masa e përfitimit të sigurimit suplementar është zvogëluar si pasojë e vendosjes si pagë referuese pagën mujore neto, por pavarësisht se parimi i sigurisë juridike është prekur nga rregullimi i ri, ndërhyrja në këtë rast është bërë duke respektuar kriteret kushtetuese të parashikuara nga neni 17, pika 1, i Kushtetutës, konkretisht mbrojtjen e interesit publik, vendosjen e një raporti të drejtë midis së drejtës së cenuar

dhe qëllimit që synohet të arrihet nëpërmjet ndërhyrjes legjislative, si dhe ruajtjen e thelbit të së drejtës për sigurim shoqëror.

34. Në lidhje me zbatimin në kohë dhe efektin prapaveprues të legjislacionit për pensionin e parakohshëm, si dhe skemën e zbatueshme për llogaritjen e masës së këtij pensioni, për shkak të qëndrimeve të ndryshme të gjykatave, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 3/2016, kanë arritur në përfundimin njësues se, në referim të nenit 29, pika 1, të ligjit nr. 10142/2009, në gjykimin e mosmarrëveshjeve për pensionet e parakohshme për vjetërsi shërbimi, për periudhën nga data 1.1.1999 deri në hyrjen në fuqi të ligjit nr. 10142/2009, pensioni i parakohshëm për vjetërsi shërbimi do të përllogaritej sipas ligjit nr. 8087/1996 (të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999). Sipas atyre kolegjeve, zbatimi në këtë mënyrë i nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009 bën që të mos zbatohet ligji nr. 9418/2005 (i ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006), për përfituesit që u ka lindur e drejta për pension të parakohshëm për vjetërsi shërbim në kohën kur ky ligj ka qenë në fuqi dhe se cenimi i parimit të sigurisë juridike në këtë rast diktohej nga interesi publik, mbrojtja e të cilit ka përparësi sikurse Gjykata ka pranuar në vendimet e saj nr. 33/2010 dhe nr. 2/2013. Po sipas tyre, zbatimi me fuqi prapavepruese i nenit 29 të ligjit është në përputhje me Kushtetutën, sikurse është vlerësuar edhe në vendimet në fjalë të Gjykatës.

35. Gjithashtu, sipas Kolegjeve të Bashkuara, ligji nr. 9210/2004 kishte hequr kufizimin në masën e pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi të parashikuar, por zbatimi i parashikimit ligjor të këtij ligji ishte i kushtëzuar me nxjerrjen e rregullimeve ligjore në fushën e sigurimeve shoqërore suplementare të ushtarakëve në zbatim të këtij ndryshimi. Caktimi i pensionit të parakohshëm, sipas nenit 11 të ligjit nr. 8087/1996 (i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999), bëhej duke u llogaritur sipas skemës: a) 50% e pagës referuese mbi të cilën ishte derdhur kontributi; b) për çdo vit tjetër të vjetërsisë së shërbimit mbi 12 vjet për gratë dhe 15 vjet për burrat masa e pensionit shtohej me 2% të pagës referuese. Por masa e përgjithshme e pensionit të parakohshëm nuk mund të kalonte masën e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi. Tavani i vendosur në lidhje me masën e pensionit të parakohshëm në nenin 11 të ligjit nr. 8087/1996, të ndryshuar, duhet të zbatohej për të gjithë masën e pensionit të parakohshëm.

36. Për sa më lart, në rastin në shqyrtim, nisur nga thelbi i parashtrimeve të kërkuesit, si dhe bazuar në standardet kushtetuese të sipërcituara, Gjykata do të analizojë nëse interpretimi që Gjykata Administrative e Apelit dhe Gjykata e Lartë i kanë bërë ligjit material të zbatueshëm në mosmarrëveshjen objekt gjykimi i ka cenuar kërkuesit të drejtën për pension të parakohshëm për vjetërsi shërbimi, të përfituar për shkak të parashikimeve ligjore, pra nëse në interpretimin që ato gjykata i kanë bërë ligjit të zbatueshëm në rastin e kërkuesit ka ose jo elemente të arbitraritetit.

37. Në çështjen në shqyrtim, Gjykata vëren se kërkuesit, si ushtarak i dalë në rezervë, e drejta për pension të parakohshëm i ka lindur në datën 1.9.2008. Trajtimi i tij me këtë pension është bazuar në ligjin nr. 8087/1996, të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999 dhe është caktuar në masën 19.030 lekë në muaj, sipas aktit administrativ nr. 35/2009 të DRSSH-së, Tiranë, cili është kundërshtuar gjyqësisht nga kërkuesi. Me vendimin nr. 10268, datë 15.12.2011, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vlerësuar se pensioni i parakohshëm i kërkuesit është në masën e 50 % të pagës referuese mbi të cilën është derdhur kontributi dhe për çdo vit tjetër të vjetërsisë në shërbim mbi këtë masë shtohej 2% e pagës referuese, në përputhje me pikën 1 të nenit 35 të ligjit nr. 9210/2004 dhe nenet 13 e 14 të ligjit nr. 9418/2005. Sipas saj, këto dispozita ligjore nuk parashikonin kufizimin e zbatuar nga DRSSH-ja, Tiranë, bazuar në nenin 11 të ligjit nr. 8087/1996 (të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999), sipas të cilit masa e pensionit të parakohshëm nuk duhet të kalojë masën e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi, përveçse ky kufizim ishte shfuqizuar nga neni 49 i ligjit nr. 9210/2004. Po sipas gjykatës, rillogaritja e pensionit të parakohshëm për kërkuesin dhe pagimi i diferencave të tij shtrihej deri në datën 30.6.2009, e hyrjes në fuqi të ligjit nr. 10142/2009, datë pas së cilës pensioni i tij i nënshtrohej rillogaritjes sipas nenit 29 të këtij ligji, rillogaritje e cila nuk ishte bërë ende nga DRSSH-ja, Tiranë.

38. Gjykata e Apelit Tiranë ka vlerësuar të drejtë qëndrimin e gjykatës së rrethit për sa i përket legjislacionit të zbatueshëm, duke arsyetuar se DRSSH-ja duhej t'i paguante kërkuesit diferencën e pensionit të parakohshëm deri në momentin e zbatimit të ligjit nr. 10142/2009 e t'i rillogariste

këtë pension në zbatim të këtij ligji e VKM-së nr. 793/1010, të ndryshuar me VKM-në nr. 252, datë 9.2.2011. Ndërsa, për sa i përket përfitimit të pensionit të parakohshëm pas datës 30.6.2009, gjykata e apelit ka vënë në dukje se rillogaritja e tij, sipas nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, nuk ishte bërë konflikt gjykimi, ndaj nuk mund të gjykohej një konflikt që nuk kishte ekzistuar vetëm mbi pretendimin e kërkuesit se ai nuk duhej të ndodhte.

39. Vendimi i mësipërm i gjykatës së apelit është prishur nga Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë. Sipas këtij kolegji, gjykatat e faktit kanë zbatuar gabim ligjin material dhe në rigjykim duhet të mbajnë në konsideratë vendimin e Gjykatës nr. 2/2013 dhe orientimet e vendimit unifikues nr. 3/2016 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

40. Në rigjykim, me vendimin nr. 67 (86-2024-82), datë 29.1.2024, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur ndryshimin e vendimit të gjykatës së rrethit dhe rrëzimin e padisë së kërkuesit. Sipas asaj gjykate, pavarësisht se në kohën e caktimit të pensionit të parakohshëm të kërkuesit kanë qenë në fuqi ligji nr. 8087/1996, i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999 dhe me ligjin nr. 9210/2004, si dhe ligji nr. 9418/2005, i ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, referuar përfundimeve të arritura në vendimin unifikues nr. 3/2016 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, për periudhën 1.9.2008–30.6.2009, ligji i zbatueshëm në rastin konkret nuk është ligji nr. 9418/2005, i ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, por ligji nr. 8087/1999, i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999, i cili është zbatuar edhe në rastin konkret. Për rrjedhojë, gjykata e apelit ka vlerësuar se gjykata e rrethit nuk ka zbatuar drejt ligjin material, ndërkohë që llogaritja e pensionit të parakohshëm të kërkuesit nga DRSSH-ja, Tiranë është bërë në përputhje me formulën e nenit 11 të ligjit nr. 8087/1996, të ndryshuar. Kurse për periudhën në vijim, pra nga data 1.7.2009, sipas gjykatës së apelit, pensioni i parakohshëm i kërkuesit është rillogaritur sipas nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, në përputhje me formulën e parashikuar në nenin 14 të tij, dispozitë e cila i ishte nënshtruar kontrollit kushtetues, duke mos u gjetur ajo antikushtetuese nga Gjykata në vendimin nr. 2/2013.

41. Çështja në vijim i është nënshtruar kontrollit nga Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë i cili, me vendimin nr. 00-2024-2861, datë 21.6.2024, ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesit, me arsyetimin se shkaqet e tij nuk mbështeteshin në asnjë prej rasteve të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012.

42. Bazuar në standardet e mësipërme dhe duke pasur në konsideratë rrethanat e rastit konkret, Gjykata vëren se kërkuesit i ka lindur e drejta për pension të parakohshëm në datën 1.9.2008, moment në të cilin kjo e drejtë rregullohej nga nenet 13 dhe 14 të ligjit nr. 9418/2005, të ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, të cilat përcaktonin kushtet dhe kriteret për përfitimin e pensionit të parakohshëm dhe masën e tij, për të cilën përcaktohej se ajo ishte 50% e pagës referuese dhe për çdo vit tjetër të vjetërsisë së shërbimit mbi përcaktimin e mësipërm, masa e pensionit shtohej me 2% të pagës referuese, por masa e pensionit të parakohshëm nuk mund të ishte më e madhe se 5-fishi i pensionit bazë për ushtarakët që mbanin gradën "Kolonel". Ndërkohë, sikurse u theksua më lart (*shih paragrafët 27 e 28 të vendimit*), për shkak të shfuqizimit me ligjin nr. 9210/2004 të tavanit të masës së pensionit maksimal të pleqërisë, si dhe parashikimeve të nenit 33 të ligjit nr. 9418/2005, sipas të cilit, me hyrjen e tij në fuqi, ligji nr. 8087/1996 dhe aktet e dala në zbatim të tij nuk do të zbatoheshin për ushtarakët e Forcave të Armatosura që përfitonin sipas këtij ligji, kërkuesi kishte pritshmëri të ligjshme se ai do të përfitonte nga këto dispozita, pra se ndaj atij nuk do të zbatohej tavan/kufizim në masën e pensionit të parakohshëm (referuar ligjit nr. 9210/2004) apo se ky kufizim do të ishte deri në 5-fishin e pensionit bazë (referuar ligjit nr. 9418/2005, të ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006).

43. Megjithatë, Gjykata konstaton se pavarësisht momentit kur kërkuesit i ka lindur e drejta për pension të parakohshëm dhe ligjit në fuqi në atë moment, konkretisht të ligjit nr. 9418/2005, të ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, Gjykata Administrative e Apelit ka arritur në përfundimin se ky ligj nuk zbatohej, por zbatohej ligji nr. 8087/1996, i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999, megjithëse neni 33 i ligjit të parë parashikonte shprehimisht se ky i dyti nuk do të zbatohej për ushtarakët e Forcave të Armatosura, që përfitonin sipas këtij ligji (ligjit të parë) (*shih paragrafin 29 të këtij vendimi).* Për këtë ajo gjykatë i është referuar përfundimit të arritur në vendimin unifikues nr. 3/2016 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, sipas të cilave, referuar nenit 29, pika 1, të

ligjit nr. 10142/2009, për periudhën nga data 1.1.1999 dhe deri në hyrjen në fuqi të ligjit nr. 10142/2009, pensioni i parakohshëm për vjetërsi shërbimi do të përllogaritej sipas ligjit nr. 8087/1996 (të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999), përfshirë edhe për përfituesit që u ka lindur e drejta për pension të parakohshëm për vjetërsi shërbim në kohën kur në fuqi ka qenë ligji nr. 9418/2005 (i ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006), ligj i cili nuk zbatohej. Po sipas atyre kolegjeve, zbatimi me fuqi prapavepruese i nenit 29 të ligjit është në përputhje me Kushtetutën, sikurse është vlerësuar edhe në vendimet e Gjykatës nr. 33/2010 dhe nr. 2/2013 *(shih paragrafin 35 të këtij vendimi)*. Megjithatë, objekt rregullimi i nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009 është rillogaritja e të drejtave të njohura, ku pika 1 e tij përcakton zbatimin e dispozitave të ligjit nr. 8087/1996 deri në datën e hyrjes në fuqi të këtij ligji (nr. 10142/2009), duke mos u shprehur për ndonjë efekt prapaveprues të ligjit në fjalë, por as për (pa)zbatueshmërinë e ligjit nr. 9418/2005 apo rregullimin ndryshe të pasojave të ardhura nga zbatimi i tij. Po ashtu, edhe në vendimet e referuara në Gjykatës nuk ka ndonjë vlerësim në lidhje me (pa)zbatueshmërinë e ligjit nr. 9418/2005 për periudhën që ai ka qenë në fuqi dhe as për zbatimin në mënyrë përjashtimore me efekt prapaveprues të ligjit nr. 10142/2009, pra me qëllim rregullimin e ndonjë prej atyre situatave të cilat, në aspektin kushtetues, në këndvështrim të parimit të sigurisë juridike, do të lejonin, përjashtimisht, zbatimin me efekt prapaveprues të këtij ligji ndaj situatave apo marrëdhënieve të lindura përpara hyrjes së tij në fuqi *(shih paragrafët 33 dhe 34 të këtij vendimi)*.

44. Gjithashtu, përtej kësaj, Gjykata konstaton se ndonëse me ligjin nr. 9210/2004 tavani i masës së pensionit maksimal të pleqërisë ishte shfuqizuar, Gjykata Administrative e Apelit për pensionin e parakohshëm të kërkuesit për periudhën 1.9.2008–30.6.2009, duke u bazuar në nenin 11 të ligjit nr. 8087/1996, të ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999, ka përcaktuar se masa e përgjithshme e pensionit të parakohshëm nuk mund të kalonte masën e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi, duke vlerësuar edhe ajo se ligji nr. 9210/2004 nuk mund të zbatohej, pasi nuk kishin dalë aktet nënligjore në zbatim të tij.

45. Duke arsyetuar si më lart, Gjykata Administrative e Apelit duket se nuk ka mbajtur parasysh rregullimet e nenit 37, pika 1, të ligjit nr. 49/2012, sipas të cilit gjykata e shqyrton ligjshmërinë e veprimit administrativ që kundërshtohet në bazë të situatës ligjore dhe faktike që ekzistonte në kohën e kryerjes së veprimit konkret administrativ, si dhe nuk e ka llogaritur masën e pensionit sipas kushteve e kritereve të parashikimeve ligjore në fuqi për atë periudhë. Prandaj, në vlerësimin e Gjykatës vendimi i gjykatës së apelit nuk duket se ka përmbushur konceptin e një gjykimi të drejtë në kuptim të parashikimit të nenit 42 të Kushtetutës.

46. Nga ana tjetër, Gjykata vëren se përmbajtja e ligjit nr. 9210/2004 dhe e nenit 29 të ligjit nr. 10142/2009, si dhe mënyra e interpretimit të tyre nga gjykata e apelit nuk rezultojnë të jenë analizuar nga Gjykata e Lartë. Gjithashtu, ajo nuk shprehet përse ligji nr. 9418/2005 i ndryshuar me ligjin nr. 9481/2006, i identifikuar nga gjykata e rrethit si i zbatueshëm për periudhën 1.9.2008–30.6.2009, është i pazbatueshëm në rastin konkret dhe se i tillë është ligji nr. 8087/1996, i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999, si dhe pse në rastin në shqyrtim kishte vend për zbatimin e vendimit unifikues për këtë periudhë dhe përse ligji i identifikuar si i zbatueshëm nga gjykata e apelit vijon të përmbajë kufizim të masës së pensionit të parakohshëm (jo më shumë se masa e pensionit maksimal të pleqërisë në shkallë vendi), në një kohë kur ky kufizim është shfuqizuar. Në këtë drejtim, nuk duket se Gjykata e Lartë u ka dhënë përgjigje shkaqeve të paraqitura në rekurs në lidhje me ligjin e zbatueshëm në rastin konkret, sikundër edhe për sa i përket zbatimit të kritereve ligjore të parashikuara nga ligji nr. 8087/1996, i ndryshuar me ligjin nr. 8521/1999, për periudhën 1.9.2008–30.6.2009, si pasojë e shfuqizimit me ligjin nr. 9210/2004 të masës së tavanit të pensionit të parakohshëm.

47. Nisur nga sa më lart, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë si gjykatë ligji duhet t'u kthente përgjigje pretendimeve të kërkuesit për ligjin e zbatueshëm dhe kriteret e përcaktimit të masës së pensionit të parakohshëm për vjetërsi shërbimi. Për sa i përket këtij të fundit, ajo gjykatë nuk mund të mjaftohej me një arsyetim të kufizuar, por duhet të mbante qëndrim dhe të arsyetonte qoftë për sa i përket ligjit të zbatueshëm, ashtu edhe në veçanti në drejtim të masës së kufizimit të pensionit të parakohshëm të kërkuesit për periudhën 1.9.2008–30.6.2009. Prandaj, vendimi i saj nuk plotëson

kërkesat për një gjykim të drejtë në drejtim të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, duke i cenuar kërkuesit edhe parimin e sigurisë juridike në drejtim të së drejtës për pension të parakohshëm të fituar prej tij nga ligji.

48. Për arsyet e lartpërmendura, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës së pensionit të parakohshëm për shkak të interpretimit të paarsyeshëm të ligjit është i bazuar. Megjithatë, Gjykata, duke mbajtur në konsideratë edhe rolin subsidiar të saj në respektimin e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, vlerëson se i përket Gjykatës së Lartë të kontrollojë ligjshmërinë e vendimmarrjes së gjykatave të faktit për interpretimin e ligjit material prej tyre, prandaj duhet të shfuqizohet vetëm vendimi i saj.

49. Në përfundim, Gjykata çmon se sipas arsyetimit të mësipërm të këtij vendimi, kërkesa është e bazuar, ndaj ajo pranohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja "f" dhe 134, pika 1, shkronja "i", të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Pranimin pjesërisht të kërkesës.
2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2024-2861, datë 21.6.2024, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
3. Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 27.5.2025.
Shpallur më 1.8.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj
Anëtare: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Marjana Semini, Genti Ibrahimi